S-Interview: Martine Torfs (1989)

Carine Defoort (1983)

In de lente van dit jaar werd Martine Torfs Directeur van het International Office aan onze universiteit. Als een sinologe met meerdere jaren China-ervaring achter de rug, kan ze nu ondermeer onze groeiende contacten met het verre Oosten verzorgen. Ook Spaans, Engels, Frans en Italiaans is ze machtig, en ze kan bogen op een indrukwekkende werkervaring in heel wat landen, onder andere dank zij een carrière in de wereld van Corporate Social Responsibility.

CD: Wat heb je na je studies in Leuven gedaan?

Eerst en vooral, China beter leren kennen. In 1989 kwam ik, na vier jaar theorie, eindelijk in het echte China terecht via de universiteit van Xiamen. De Vlaamse Gemeenschap had op het laatste nippertje de studiebeurzen bevroren, als reactie op de gebeurtenissen op het Tiananmen plein; gelukkig had ik ook een beurs via de universiteit aangevraagd en gekregen.

Daarna kwamen verschillende professionele fasen. Als eerste job kon ik aan de slag als assistent aan de afdeling Sinologie, daarna was ik een tijdje stagiair bij de China-desk van de Europese Commissie. Ik kwam er tot de conclusie dat ik de sociale sector wilde leren kennen, en vond een job in een integratiecentrum voor vluchtelingen en migranten. Tegelijkertijd vervoegde ik de redactie van het tijdschrift *Het trage vuur*, een platform van Nederlandse en Belgische sinologen die Chinese korte verhalen en poëzie selecteerden, vertaalden en publiceerden. Daarom ook ging ik een interuniversitair postgraduaat vertaalwetenschap en een eenjarig postgraduaat conferentietolken volgen (de talen moest je al kennen, je leerde er technieken om ze professioneel in te zetten). Naast mijn werk vertaalde ik in totaal vijf romans, van de Chinese auteurs Mian Mian, Hong Ying, Bei Dao en Yu Hua, en gaf ik lezingen over moderne Chinese literatuur. Op die manier hield ik mijn kennis van de Chinese cultuur en taal wat op peil.

Maar China bleef een sterke aantrekkingskracht uitoefenen, en toen mijn kandidatuur voor het EU-China Junior Managers Training Programme weerhouden werd, twijfelde ik niet. Het zou de springplank worden naar mijn baan als public relations manager in een consultancybedrijf in Beijing. Ik was ondertussen getrouwd en overtuigde mijn kunstenaar-echtgenoot om zijn inspiratie in China te gaan zoeken, waar we enkele jaren bleven en ik intens heb genoten van het werken met Chinese collega's en internationale partners. Daarna haalde mijn echtgenoot mij over om terug te keren naar de Europese cultuur. Dat was aanpassen! Ik was een tijdje Europese vertegenwoordiger van een consortium Chinese universiteiten, en kwam vervolgens terecht in een in Brussel gevestigde wereldwijde vereniging van *business schools* en bedrijven, tevens de Europese partner van de China-Europe International Business School, CEIBS. Ik werkte er vooral rond "Globally Responsible Leadership" (beter bekend als Corporate Social Responsibility of CSR). Voilà, zo ziet mijn cv eruit. Ik kan niet klagen over een gebrek aan variatie en intensiteit.

CD: Waar ben je nu mee bezig?

Wel, sinds een paar weken is er alweer een nieuwe fase begonnen: ik ben

teruggekeerd naar onze alma mater, niet als academicus, maar bij de zogeheten centrale diensten, als directeur van het International Office. Internationalisering van het (hoger) onderwijs is de sector waarin zowel mijn management vaardigheden als mijn interesses convergeren: het is een vakgebied dat in de context van onze globaliserende wereld in volle ontwikkeling is—een draaischijf voor interculturaliteit, met ruimte voor innovatie, raakvlakken met allerlei disciplines, en bovendien cruciaal voor de verdere ontwikkeling zowel van onderwijs en onderzoek als van toekomstige wereldburgers. Toen die vacature verscheen (ik hield die specifieke webpagina van de KU Leuven al lang in het oog) gingen alle waarschuwingslampjes knipperen. Ik kon het bijna niet geloven toen het resultaat van de selectie bekend werd!

CD: Wat vond je het meest waardevol aan je opleiding?

Dat China voor het grootste deel van mijn leven al aanvoelt als "thuis" (evenveel als België of Spanje, waar ik opgroeide), dat elk detail ervan mij boeit en raakt: dat is toch het meest tastbare resultaat van wat deze opleiding dankzij een interdisciplinaire aanpak gezaaid heeft.

Heel concreet: ik studeerde in een overgangsperiode, waarin de opleiding Sinologie hervormd werd. Een klassieke filologische aanpak maakte plaats voor één die meer aspecten van het hedendaagse China integreerde. Een logische stap voor een opleiding die mee evolueerde met haar studieobject. Dat besefte ik pas ten volle toen ik in China woonde, en de veranderingen aan den lijve ondervond. Steden hebben zichzelf heruitgevonden als internationale metropolen; in de praktijk verdween er elke week weer een marktje of een volkswijk met kappers, kleermakers of fietsherstellers om plaats te maken voor flats, kantoren en shopping malls. Toen mijn echtgenoot en ik er woonden hebben we duizenden foto's gemaakt van halfafgebroken huisjes, en spraken met de laatste bewoners ervan over de dagdagelijkse realiteit van ingrijpende maatschappelijke hervormingen. Tegelijkertijd was het een privilege om getuige te kunnen zijn van de experimenteerdrift in de hedendaagse kunst, de literatuur, de architectuur, en de synergieën met andere culturen te zien toenemen in alle sectoren.

CD: Zou je opnieuw Sinologie gaan studeren als je kon terugkeren in de tijd?

Mijn persoonlijke interesses lagen altijd op het vlak van vreemde talen, geschiedenis en kunst. Op professioneel onzekere momenten wil men je wel eens doen geloven dat 'rechten of economie', in combinatie met een oosterse taal in de avondschool, meer deuren kan openen, en dan ga je twijfelen. Maar uiteindelijk hebben velen van ons bijkomende vaardigheden geleerd '*on the job'*, en leidt de combinatie daarvan met een achtergrond als sinoloog tot creativiteit—professioneel en persoonlijk! Want je moet ook vaak creatief zijn in het opzoeken van kansen…

Gezien mijn interesses kan ik het me niet anders voorstellen dan dat ik opnieuw "oriëntalistiek" zou studeren. Van één van de vorige S-interviews is me bijgebleven: "Ze deed haar eigen ding, en was altijd met iets anders bezig. Daarom was ze ook echt een sinologe." Hoeveel sinologen herkennen zich daar niet in?

CD: Wat is je meest bijblijvende herinnering aan je studententijd in Sinologie?

De taallessen Chinees. Wat me naar "Oriëntalistiek" dreef was heel concreet de motivatie om Aziatische talen te leren. Ik had nog geen specifieke inclinatie voor China en de studierichting omvatte er twee, Chinees en Japans. Het Verre Oosten lonkte! Die ambitie heb ik snel moeten bijstellen. De reeds aangehaalde splitsing in een klassieke en een moderne richting was niet de enige: Sinologie en Japanologie werden toen ook twee onafhankelijke richtingen. Tot mijn grote teleurstelling moest er dan al gekozen worden!

De studie van de Chinese taal sprak zowel tot mijn linguïstische als mijn visuele ingesteldheid. Het is toch een ongelooflijk fascinerend proces hoe je zo'n taal leert beheersen. Op een aantal maanden tijd ben je al in staat om zinnen vol vreemde tekentjes te verstaan. In een volgende stap leer je ook de schoonheid ervan zien: ik herinner me levendig de lessen kalligrafie, de kracht van een penseelstreek, de energie van gedoseerde inkt op een vel rijstpapier, de houding en de concentratie die een energiestroom vrijmaken... Na drie weken kwam een klacht van het poetspersoneel van het MSI, die geen blijf wisten met die hardnekkige zwarte inktvlekken in de wasbakken.

De 'vier kostbaarheden van het studeervertrek', het penseel, het papier, de inkt en de inktsteen, en de hedendaagse interpretaties van de klassieke kalligrafietechnieken oefenen nog steeds een bijzondere aantrekkingskracht op me uit.

CD: Welke taak zie je voor een "sinoloog" in de huidige geglobaliseerde wereld weggelegd?

China is niet meer het verre, onbekende van weleer, maar de bank van de wereld, investeerder in alle sectoren, een culturele kracht, een draaischijf voor samenwerking en innovatie. Sinologen zijn antennes, en dat hoeft niet eens uit hoofde van een beroep; je persoonlijke vorming in Sinologie maakt je tot een burger die de nieuwe interculturele wereld communicatief, creatief, met aandacht en openheid tegemoet kan treden, en die ook proactief kan beïnvloeden. Management of andere vaardigheden verwerf je *on the road*, maar die voor alle sectoren zo waardevolle openheid is verworven.

CD: Wat wil je nog realiseren in de toekomst?

Ik probeer nu greep te krijgen op het gigantische raderwerk waarin ik door mijn nieuwe job terechtkwam, een serie concentrische cirkels die starten in hartje Leuven en via een web van interne en externe partnerschappen en *stakeholders* reikt naar de rest van de wereld. "*A journey of a thousand miles begins with a single step*", een Chinese én een universele wijsheid! Maar wat ik wil is deze positie invullen om samen met de universiteit een integrale visie uit te bouwen, waarin ook China een plaats heeft. "*Capacity building*" is een doel dat ik nog voor ogen heb voor later, het delen van expertise waar er nood aan is. En als ik kan kiezen, dan graag in Azië, daar wil ik zeker nog eens een periode doorbrengen.

CD: Welke andere passies/hobby's heb je naast je werk?

Na jarenlang actief Chinese literatuur te vertalen en verspreiden wil ik nu een nieuwe interculturele brugfunctie vervullen, met hedendaagse kunst uit India.
Voor mijn vorige werk kwam ik voor het eerst in India, en ik ben er sindsdien jaarlijks blijven gaan om culturele festivals en kunstbeurzen te bezoeken. De onmiddellijke affiniteit met die cultuur wortelt enerzijds in de manier waarop ik mezelf altijd zag als de "oriëntalist", de noemer waarmee ik mijn studie aanvatte; anderzijds in de hedendaagse kunst, die er nu op een ongelooflijk élan—maar helemaal anders dan indertijd in China—aan het ontwikkelen is. Fascinerend om ook daarvan getuige te kunnen zijn!

Door een sinologe aan te werven aan het hoofd van het International Office, toont de Universiteit dat het haar menens is met een multidisciplinaire aanpak, interculturaliteit en bruggen bouwen. Door haar ervaring, hobby's en talenkennis is Martine Torfs een bruggenhoofd waar veel bruggen elkaar ontmoeten. Op het departement Sinologie kijken we uit naar een vruchtbare samenwerking.